

Изявлението на генералния секретар на БКП Тодор Живков след майските протести на мюсюлманите в България през 1989 г. срещу „възродителния процес”, което предизвиква принудителното изселване на над 360 000 български граждани в Турция лятото същата година, известно като „Голямата екскурзия”, е определено от Държавна сигурност като част от „изграждането на единна социалистическа нация”.

Това разкрива документ на Шесто управление на ДС за борба с идеологическата диверсия, който **desebg.com** публикува онлайн.

Той представлява строго секретна информация относно: Коментари и оценки във връзка с изявлението на председателя на Държавния съвет на НРБ на идеологическото управление на ДС от 5 юни 1989 г., подписана от началника му ген. Антон Мусаков.

Строго секретната информация съдържа обобщаващи данни за обществената реакция на обръщението, което Тодор Живков прави сред мирните митинги и протести на мюсюлманите в България в края на май 1989 г. С него генералният секретар на БКП заявя готовност да се позволи изселване на онези, които желаят и призовава Турция да отвори границата си.

Шесто управление събира данни за мненията на различни представители в културните институции и творческите организации, които следи.

ДС: С „Голямата екскурзия” Живков изгражда единна социалистическа нация

Написано от Христо Христов
Неделя, 25 Юни 2017 22:11

Отделено е място както на подкрепящите го, така и на реакциите на „отделни враждебно-настроени лица”.

В отделни редакционни колективи е критикувана едностранна позиция в партийния орган в. „Работническо дело”.

Писателят Генчо Узунов заявил, че смяната на имената на турското малцинство на никого не е била нужна.

Соня Танева, зам.-директор на Аптечно предприятие София-окръг критикувала Живков, като заявила, че ради неговата политика „сме си навлекли тези неприятности”.

В еврейската общност също не приели положително политиката на БКП и Живков към мюсюлманите в България.

Документът е включен в разширения електронен вариант на сборника [„Държавна сигурност – смяната на имената – възродителният процес 1986-1990”](#) на Комисията по досиетата, 2 том, 2013 г.

Написано от Христо Христов
Неделя, 25 Юни 2017 22:11

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
МЕСТО УПРАВЛЕНИЕ - ДС

УПРАВЛЕНИЕ
ДИПЛОМАТИЧЕН
от ЗАРПРАВЛЕНИЕ

СТРОГО СЕКРЕТНО!

МИНИСТЕРСТВО НА ВЪТРЕШНИТЕ РАБОТИ
МЕСТО УПРАВЛЕНИЕ - ДС

ИНФОРМАЦИЯ

№ 4

ОТНОСНО: Коментари и оценки във връзка с изявлението
на председателя на Държавния съвет на НР България

Послърците в управлението данни показват, че болшинство-
то от лицата в обсъжданите обекти одобряват позицията на Българ-
ското правителство по националния въпрос и изразяват увереност, че
изявлението на първия ни партиен и държавен ръководител ще спомог-
не за по-нататъшното изграждане на единна социалистическа нация.
На проведени открити партийни събрания и митинги в Комитета за кул-
тура, СП, Редакцията на в. „Нова светлина”, ВЛП, ВМЕИ, здравни,
творчески и трудови колективи се изказвала подкрепа и готовност
за защита единството и суверенитета на България, Александър Въл-
чев, главен специалист в Комитета за култура, предложил да се раз-
работи „Единна програма за патриотично възпитание”. Проф. д-р Ди-
митър Цоплев и д-р Елена Еленков от Републиканския център по спор-
тна медицина споделили, че „нашият народ както никога досега е
сплотен и единномислен” и считали, че са необходими ревителни мер-
ки за пресичане на „вредните сепаратистки тенденции”. Положително

2/3

отношение към изявлението и последвалите го мероприятия и инициати-
ви изказвали служители от БСОС, членове на Задругата на художестве-
ните занаяти, вярвачи от баптистката религиозна общност. Българи
от цигански произход изразили мнения, че исканията за автономия
са неоснователни. Сред сирийските учаци се от кюрдски-произход
„Царло ойивление” и се приветствувала постановката на Българско-
то правителство „за правата и свободите на кюрдското население в
Турция”. Някои от тях заявявали, че са готови да окажат и „практи-
ческа” помощ на българските власти.

Същевременно с това отделни враждебно-настроени лица ко-
ментират сред близкото си обкръжение в негативна светлина направе-
ното изявление за единението на Българската нация. Отделни творци
не се включвали в мероприятията и инициативите в подкрепа на изяв-
лението под предлог за „опазване на нравствената си чистота”. По
мнение на източници това поведение било „по-скоро проява на сно-
бизъм” при тълкуване на „правата на човека”. Журналисти от редак-
цията на сп. „Жената днес” считали, че публикациите в „Работни-
ческо дело” били тенденциозно подбрани, едностранични, което гово-
рело за „похватите и средствата на остарялата журналистика”. Спо-
ред някои от тях трябвало да се предостави възможност за излагане
и на други гледни точки и да се публикуват изявленията на турското
правителство. В редакцията на в. „Нова светлина” отделни служители
оценявали като „груба политическа грешка” някои пасажни в уводната
статия на в. „Работническо дело” от 31 май, свързани с изселяване-
то. Генчо Узунов, писател, реагирал против изявлението, като зая-
вил, че „на никого не било необходимо преименуването на това насе-
ление”. Ден Кюрданов, член на т.нар. „Клуб за подкрепа на гласно-
стта и преустройството в България” и на „Екогласност”, пред свои
събедници настоявал да излезат с декларация в подкрепа на възне-

ДС: С „Голямата екскурзия” Живков изгражда единна социалистическа нация

Написано от Христо Христов
Неделя, 25 Юни 2017 22:11

3/4
НИЯТА СРЕД БЪЛГАРИТЕ-ИСОСЛИМАНИ. СТУДЕНТИ С ВЪЗСТАНОВЕНИ ИМЕНА ОТ
ВИИ "КАРЛ МАРКС" В ТЕСЕН КРЪГ КОМЕНТИРАЛИ, ЧЕ "ПОДКРЕПИЛИТЕ ИЗЯВ-
ЛЕНИЕТО БЪЛГАРИ-ИСОСЛИМАНИ СА ПРЕДАТЕЛИ НА КАУЗАТА", ЗАЩОТО КАЗАНО-
ТО В НЕГО НЕ ОТГОВАРЯЛО НА ИСТИНАТА. СОНЯ ТАНЕВА, ЗАМ.-ДИРЕКТОР
НА АПТЕЧНО ПРЕДПРИЯТИЕ - СОФИЯ-ОКРЪГ, ОТПРАВИЛА ХУЛИ КЪМ НАШ ПАР-
ТИЕН И ДЪРЖАВЕН РЪКОВОДИТЕЛ И ЗАЯВИЛА, ЧЕ "ЗАРАДИ НЕГОВАТА ПОЛИ-
ТИКА СМЕ СИ НАВЛЕКЛИ ТЕЗИ НЕПРИЯТНОСТИ". ОТДЕЛНИ ПРЕСТАВИТЕЛИ НА
ЕВРЕЙСКИТЕ СРЕДИ ИЗРАЗЯВАЛИ ИЗВЕСТНО НЕДОВЕРИЕ ОТНОСНО ТЕЗАТА,
ЧЕ В НАШАТА СТРАНА "НЕ СЪЩЕСТВУВАТ ЕТНИЧЕСКИ ТУЪЦИ". НЕ ОДОБРЯВА-
ЛИ ПРОВЕЖДАНТЕ В СОФИЯ И СТРАНАТА МАНИФЕСТАЦИИ И МИТИНГИ, ЗАЩОТО
МОЖЕЛИ ДА ФОРМИРАТ НАЦИОНАЛИЗЪМ СРЕД ТРАДИЦИОННОТО БЪЛГАРСКО НАСЕ-
ЛЕНИЕ И ДА ДОВЕДАТ ДО САМОРАЗПРАВА С ЛИЦА, ВЪЗСТАЦОВИЛИ ИМЕНАТА СИ.
ИЗКАЗВАЛИ ОПАСЕНИЯ, ЧЕ Е ВЪЗМОЖНО "УТРЕ СЪЩОТО ДА СЕ СЛУЧИ И С
ЕВРЕЙТЕ".

ПРОДЪЛЖАВА РАЗПРОСТРАНВАНЕТО НА СЛУХОВЕ, ПРЕВЕЛИЧАВАЩИ
РАЗМЕРИТЕ НА ИНЦИДЕНТИТЕ И БРОЯ НА ЖЕРТВИТЕ; ЗА ОБЯВЕНА "СВЕЩЕНА
ВОПЛА" НА БЪЛГАРИЯ И ПРИДЪВАНЕТО НА ТУРСКИ ВОЙСКОВИ ПОДРАЗДЕЛЕ-
НИЯ КЪМ ГРАНИЦАТА. ОТДЕЛНИ ЛИЦА КОМЕНТИРАЛИ, ЧЕ Е ВЪЗМОЖНО ТЕЗИ
СЪБИТИЯ ДА ДОВЕДАТ ДО НОВИ ТЕРОРИСТИЧНИ АКТОВЕ ОТ СТРАНА НА ЛИЦА
С ВЪЗСТАНОВЕНИ ИМЕНА.

ПРОДЪЛЖАВАМЕ НАБИРАНЕТО НА ДАНИ ЗА СТАНОВИЩА И ОЦЕНКИ ВЪВ
ВРЪЗКА С ИЗЯВЛЕНИЕТО И ПРОВЕЖДАНТЕ В НЕГОВА ПОДКРЕПА ИНИЦИАТИВИ
В ОБЕКТИТЕ НА ОБСЛУЖВАНЕ. ПО ЗАСЕЧЕНИТЕ ЛИЦА СЕ ВЗЕМА ОПЕРАТИВНО
ОТНОШЕНИЕ.

НАЧАЛНИК УПРАВЛЕНИЕ ОБ ДС
ГЕНЕРАЛ-МАЙОР:
/А.Мусаков/